WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO- kl.8b Ocena:				
dopuszczająca	**dostateczna**	**dobra**	**bardzo dobra**	**celująca**
Kształcenie literackie i kulturowe				
Czytanie tekstów literackich- liryka. Uczeń:				
- wyjaśnia pojęcie literatura piękna - identyfikuje, że liryka jest jednym z rodzajów literackich - odróżnia utwór liryczny od innego utworu - wymienia podstawowe cechy utworów lirycznych, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny - wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny - identyfikuje, kto to bohater liryczny, - wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu, - odróżnia podmiot liryczny od adresata, - odróżnia wers od strofy (zwrotki) - wyjaśnia, czym są rym, wers, refren - wymienia nazwy środków artystycznych: epitet,	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - wymienia cechy poezji, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe - wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety - nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata - opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia - określa adresata wiersza, - wskazuje bohatera wiersza, - rozpoznaje w wierszach epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, - wskazuje w wierszu rymy,	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie określa temat wiersza, wyodrębnia obrazy poetyckie, nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, wskazuje cechy podmiotu lirycznego, określa cechy bohatera wiersza, rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne, rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór, wymienia cechy pieśni, trenu, fraszki, ballady	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - wyjaśnia, na czym polega język poezji - recytując wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację - opisuje adresata wiersza - wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza - wyjaśnia znaczenie przenośne utworu lirycznego - rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach - wskazuje w wierszu elementy rytmizujące - wskazuje cechy pieśni, trenu, fraszki, ballady w danym utworze	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się - tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych - wyjaśnia funkcje środków artystycznych - interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu - charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza - charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza - porównuje podmiot liryczny z adresatem

porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, ożywienie, symbol, neologizm - wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm - wyjaśnia pojęcia, pieśni, fraszki, trenu, ballady - przedstawia tematykę wiersza, - wyjaśnia pojęcie ironii .	- rozpoznaje elementy rytmizujące utwór, - rozpoznaje pieśń, tren, fraszkę, balladę - dzieli wersy na sylaby, - identyfikuje, na czym polega ironia i rozumie jej funkcje w utworach lirycznych - rozpoznaje przesłanie utworu i wypowiada się na temat jego aktualności - wyjaśnia słowo kontekst i zna rodzaje kontekstów - wymienia elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w *Podstawie programowej*.	wyjaśnia, na czym polega ironia, dostrzega ironię w omawianych wierszach, formułuje przesłanie utworu lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych - odwołuje się do biografii autora w interpretacji utworów lirycznych	- omawia znaczenie ironii w danym utworze - wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność - omawiając utwory liryczne, nawiązuje do kontekstów: historycznego, biograficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach lirycznych	i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski - rozpoznaje pieśń, tren, fraszkę, balladę wśród innych gatunków literackich - w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny
Czytanie tekstów literackich- epika. Uczeń:				
- identyfikuje, że epika jest jednym z rodzajów literackich, - odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, - rozpoznaje fikcję literacką, - wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - wymienia cechy utworu epickiego, - opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, - wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy,	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, - rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję - omawia elementy świata przedstawionego	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski - wyjaśnia różnice miedzy elementami realistycznymi i fantastycznymi - uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów - uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady - rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty,

- zna gatunki epickie: mit, bajka, baśń, legenda, przypowieść - opowiadanie, nowela, powieść, epopeja - wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego - wymienia wybrane wydarzenia tworzące akcję utworu - rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu - wyjaśnia pojęcia: narrator i narracja - rozpoznaje w utworze wątek główny - rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, - opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń - dostrzega, że tekst może mieć znaczenie przenośne - identyfikuje, czym jest alegoria i symbol w utworze epickim - wymienia autorów utworów epickich wskazanych w *Podstawie programowej*.	przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei - wyszukuje w tekście określone informacje, - wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego - ustala kolejność zdarzeń, - nazywa rodzaj narratora i narracji - rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze - przedstawia wybranego bohatera - wymienia niektóre cechy bohaterów - rozpoznaje wątki poboczne - omawia postawę bohatera - rozpoznaje w utworze ważne informacje, - dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii - rozpoznaje w tekście alegorię i symbol - rozpoznaje przesłanie utworu - wyjaśnia słowo kontekst i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich - wymienia elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w *Podstawie programowej*	- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych - charakteryzuje narratora utworu - określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy - gromadzi informacje o bohaterze - uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej - omawia wątek główny - ocenia bohaterów, - rozpoznaje fakty i opinie, - omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych - podaje przykłady alegorii i symbolu - wyjaśnia przesłanie utworu - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich	- rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu epickiego - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe - wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju - rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze - uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego - dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji - omawia wątek poboczny - interpretuje biblijne opowieści - omawia funkcje alegorii, - formułuje przesłanie utworu - omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, ,kulturowego - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich.	motta, dedykacji, punktu kulminacyjnego - porównuje narratorów w różnych utworach, - charakteryzuje bohatera - porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski - określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, - ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, - w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, - porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.

Czytanie tekstów literackich- dramat. Uczeń:				
- wyjaśnia pojęcie dramatu - identyfikuje dramat jako jeden z rodzajów literackich -dostrzega, że gatunki dramatu to tragedia i komedia - rozróżnia podstawowe cechy utworów dramatycznych - odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu - wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie - rozpoznaje, czym się różni realizm od fantastyki w dramacie - wymienia utwory dramatyczne poznane w klasach 7 i 8	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - rozpoznaje, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki - rozpoznaje cechy utworów dramatycznych - rozróżnia, czym cechuje się tragedia i komedia - opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie - wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, -omawia elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie, - wyjaśnia pojęcie bohatera tragicznego i komizmu, - rozumie pojęcie dramatu romantycznego, - krótko opowiada, o czym jest utwór dramatyczny z kanonu lektur obowiązkowych	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, - wskazuje cechy utworów dramatycznych - wymienia cechy tragedii i komedii - charakteryzuje elementy świata przedstawionego w dramacie - wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog -odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, - określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, wskazuje bohatera tragicznego - określa, na czym polega komizm - rozpoznaje cechy dramatu romantycznego,	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem - omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii - wyjaśnia różnice miedzy elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rodzaj bohatera, - określa relacje łączące bohaterów - określa funkcje komizmu, - wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym, - wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, - wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatów poznanych w klasach 7 i 8	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - udowadnia, że utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu - określa funkcje komizmu, - określa problematykę dramatów poznanych w klasach 7 i 8 i prezentuje ją w twórczy sposób - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych
Czytanie tekstów literackich- utwory synkretyczne (m.in. ballada). Uczeń:				

- rozpoznaje, że ballada zawiera elementy epiki, liryki i dramatu - wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie, - rozróżnia, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie - wymienia utwory synkretyczne poznane w klasach 7 i 8	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - rozpoznaje cechy ballady - dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu - omawia elementy świata przedstawionego w balladzie - wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, - krótko opowiada, o czym jest utwór synkretyczny z kanonu lektur obowiązkowych.	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> -wymienia cechy ballady -rozpoznaje, na czym polega synkretyzm ballady - porządkuje wydarzenia ballady w sposób przyczynowo-skutkowy -	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - wnikliwie omawia cechy ballady - wyjaśnia, na czym polega synkretyzm danego dzieła - określa funkcje punktu kulminacyjnego w balladzie, - porządkuje zebrany materiał na temat utworów synkretycznych z kanonu lektur obowiązkowych,	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - samodzielnie analizuje i interpretuje utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych - prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w poznanych utworach synkretycznych
Odbiór tekstów kultury- inne teksty kultury. Uczeń:				
- określa tematykę poznanych tekstów kultury - wymienia elementy tekstu kultury - nazywa wrażenia wywołane tekstem kultury - dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową, - dostrzega, że są różne gatunki dziennikarskie, - rozpoznaje wywiad, artykuł, reportaż wśród gatunków publicystycznych - identyfikuje, co to jest lid.	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - wyszukuje potrzebne informacje - prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii itp., - cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, - rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, reportaż, - podaje funkcje lidu,	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - wskazuje cechy tekstów kultury - przedstawia własne rozumienie tekstu kultury, - określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej, - określa podstawowe cechy wywiadu, artykułu, reportażu, - określa znaczenie lidu.	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - opowiada w kilku zdaniach o problemie rozważanym w tekście - opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, - uzasadnia własne rozumienie tekstu kultury, - znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, - porównuje różne dzieła,	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, - dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii, - przedstawia własną interpretację dzieła sztuki

	- dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury.		omawia funkcje lidu	
Kształcenie językowe- fonetyka. Uczeń:				
- wyjaśnia pojęcie *fonetyka* - wymienia zasady dzielenia wyrazów na głoski i sylaby - rozpoznaje samogłoski i spółgłoski - wyjaśnia, że *i* w wyrazie może pełnić różne funkcje - identyfikuje, czym są upodobnienia fonetyczne - rozpoznaje reguły akcentowania w języku polskim	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - określa, czym zajmuje się fonetyka - rozróżnia rodzaje głosek - wymienia funkcje głoski *i* - dostrzega, na czym polegają zjawiska fonetyczne w polszczyźnie - wymienia reguły akcentowania w języku polskim - rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> -poprawnie dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby - poprawnie przenosi wyrazy - określa rolę samogłoski *i*, - omawia mechanizm upodobnień fonetycznych - stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację, - wymienia wyjątki od zasad akcentowania.	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy - rozpoznaje funkcję litery *i* w wyrazie - objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, podaje ich przykłady, - wypowiada się z prawidłową intonacją, - prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania - świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz podczas czytania i recytacji
Kształcenie językowe- słowotwórstwo. Uczeń:				
- wyjaśnia pojęcia: temat słowotwórczy, formant, a także rodzina wyrazów, wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne - rozpoznaje wyraz podstawowy i wyrazy pochodne - dostrzega, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - wyjaśnia, czym zajmuje się słowotwórstwo - odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego, - próbuje przeprowadzać analizę słowotwórczą wyrazu - rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty,	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i pochodne - przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu - wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym - podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - poprawnie przeprowadza analizy słowotwórcze - rozpoznaje rodzaj formantu w wyrazie - omawia znaczeniotwórczą funkcję formantów - podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny - przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi,	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> -świadomie stosuje w swoich wypowiedziach: wyrazy podstawowe i pochodne, wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych, wyrazy pokrewne i wyrazy złożone - bezbłędnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu.

- dostrzega, czym są wyrazy złożone i zna podstawowe zasady ich pisowni.	- rozpoznaje wyrazy pokrewne, - rozpoznaje wyrazy złożone, zna zasady tworzenia i pisowni wyrazów złożonych	- rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń i oboczności, - omawia zasady tworzenia wyrazów złożonych i objaśnia ich pisownię	- tworzy wyrazy złożone - poprawnie zapisuje wyrazy złożone	
Kształcenie językowe- fleksja. Uczeń:				
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych - dostrzega, że imiesłowy przymiotnikowy i przysłówkowy są nieosobowymi formami czasownika -rozróżnia zasady tworzenia i odmiany imiesłowów - wymienia podstawowe zasady pisowni *nie* z różnymi częściami mowy oraz wyjątki od tych zasad - identyfikuje wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców - identyfikuje zasady odmiany imion i nazwisk w języku polskim.	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na *-no* , *-to*, bezokoliczniki, imiesłowy - podaje końcówki imiesłowów, - wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłowów - odróżnia imiesłów od przymiotnika - tworzy imiesłowy z partykułą *nie*, - wymienia zasady pisowni *nie* z różnymi częściami mowy - wymienia zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - rozpoznaje, z jaką częścią mowy ma do czynienia - określa formę fleksyjną wyrazu - wskazuje imiesłów w zdaniu i określa jego rodzaj - wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły *nie* - rozpoznaje nazwy miejscowe - stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, - poprawnie odmienia imiona i nazwiska	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - tworzy wskazane formy fleksyjne wyrazów - przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami - bezbłędnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy - uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły *nie* - podaje własne przykłady nazw miejscowych - bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe, nazwy mieszkańców oraz imiona i nazwiska, - wyjaśnia pochodzenie imion i nazwisk.	<u>-spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - poprawnie używa imiesłowów - wskazuje i poprawia błędy fleksyjne - redaguje tekst z użyciem partykuły *nie* z różnymi częściami mowy - poprawia błędy swoje i innych w zapisie *nie* z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami - koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk
Kształcenie językowe- składnia. Uczeń:				
- identyfikuje równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone (współrzędnie,	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u>	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u>	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u>	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u>

podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania - próbuje przekształcać równoważnik w zdanie pojedyncze, a następnie w zdanie złożone oraz w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania - identyfikuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, - dostrzega różnicę miedzy mową zależną a niezależną	- rozróżnia równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, - rozróżnia typy zdań złożonych - tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych - stosuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych - odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej i umie wskazać je w tekście	- rozpoznaje w tekście równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania - przekształca wypowiedzenia zbudowane z różnego rodzaju zdań złożonych - przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie - uzupełnia zdania wyliczeniami i wtrąceniami z zachowaniem zasad interpunkcji	- układa równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zachowując poprawną interpunkcję - odpowiednio nazywa wypowiedzenia składowe zdań wielokrotnie złożonych - stosuje imiesłowowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach - stosuje poprawną interpunkcję przy zapisie dialogu	- poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone, - wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowowego równoważnika zdania oraz składnią zdania złożonego, - przeprowadza analizę składniową zdań wielokrotnie złożonych, - redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej
Kształcenie językowe- zróżnicowanie języka. Uczeń:				
- definiuje pojęcia: *synonim*, *antonim*, *homonim*, *wyraz wieloznaczny*, *neologizm*, *archaizm*, *kolokwializm*, *zapożyczenie*, *związek frazeologiczny* - rozróżnia, czym jest słownictwo wartościujące, - rozróżnia synonim od antonimu i homonimu, a archaizm od neologizmu, - dostrzega archaizmy w utworze	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - objaśnia pojęcia: synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny - wskazuje synonimy, antonimy, homonimy i frazeologizmy	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, - wskazuje związki frazeologiczne w utworze, wyjaśnia ich znaczenie - podaje przykłady archaizmów i neologizmów, zdrobnień, zgrubień, związków frazeologicznych	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - tworzy synonimy oraz antonimy konkretnych słów - wyjaśnia różnicę między archaizmem a neologizmem oraz zdrobnieniem a zgrubieniem, - poprawnie używa frazeologizmów w swoich wypowiedziach - interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów,	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości - urozmaica język swojej wypowiedzi - świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, - świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu

- dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego - identyfikuje, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym - odróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu - dostrzega, że zasób słownictwa jest stale wzbogacany - identyfikuje, co to jest styl językowy - rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych	- objaśnia znaczenie wybranych związków frazeologicznych - omawia rodzaje i funkcje archaizmów, neologizmów i zapożyczeń - zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, a zapożyczenia – wyrazami rodzimymi - tworzy wyrazy o szerszym zakresie lub bogatszej treści, - rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia, - wymienia sposoby wzbogacania słownictwa, - rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisanym, oficjalnym a nieoficjalnym, - rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych, - wymienia środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów	i określa ich funkcje w tekście, - omawia funkcje kolokwializmów i słownictwa wartościującego, - wymienia różne rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność, - rozpoznaje i omawia wyznaczniki stylu językowego, - rozpoznaje cechy stylu w czytanym tekście, - omawia różne rodzaje stylów językowych	neologizmów, kolokwializmów - stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa, - wskazuje w tekście środki charakterystyczne dla różnych stylów językowych, - podaje przykłady tekstów pisanych różnymi stylami.	- na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo, - koryguje błędy swoje i innych, - tworzy prace w odpowiednim stylu językowym
Kształcenie językowe- komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:				
- zna zasady pisowni, - dostrzega, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa - dostrzega, że istnieją różne rodzaje błędów językowych	<u>- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> - wyjaśnia, co to jest norma językowa i błąd językowy - wymienia rodzaje błędów	<u>- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową	<u>- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> - na przykładach wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a użytkową	<u>- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> - poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów

- dostrzega manipulację językową, - identyfikuje zasady dyskutowania stara się zabierać głos w dyskusji, - formułuje argumenty	- odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej, - wyjaśnia, czym jest manipulacja językowa - rozpoznaje środki służące manipulacji językowej, - dostrzega znaczenie języka ciała w komunikacji -wymienia środki retoryczne stosowane w dyskusji, - wyraża opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny.	- omawia różne rodzaje błędów językowych - przekształca wypowiedzi tak, by usunąć błędy -wskazuje różnicę między manipulacją a zasadami etyki wypowiedzi - ocenia zasady dyskutowania - przedstawia argumenty w dyskusji, - stosuje środki retoryczne, - wyjaśnia, na czym polega kultura języka	- w praktyce rozpoznaje i eliminuje różne rodzaje błędów językowych - wskazuje w tekście środki służące manipulacji - stosuje w praktyce zasady dyskutowania, - poprawnie stosuje środki retoryczne - uzasadnia opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny	- na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka - nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa - zna różne odmiany dyskusji,
Ortografia i interpunkcja. Uczeń:				
- rozpoznaje reguły polskiej ortografii - rozpoznaje zasady interpunkcji w zdaniach oraz sposoby przytaczania cudzej wypowiedzi	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: dostrzega, że na ortografię wpływa związek między formami fleksyjnymi oraz wyrazami pokrewnymi - wymienia reguły ortograficzne, - stosuje zasady poprawnej pisowni i interpunkcji	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: dostrzega, co łączy ortografię z tradycją, dostrzega, że pisownia odzwierciedla zmiany, które kiedyś zaszły w języku, -objaśnia reguły ortograficzne i interpunkcyjne	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: - w praktyce stosuje się do zasad polskiej ortografii i interpunkcji	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: - poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek
Tworzenie wypowiedzi. Uczeń:				
- rozpoznaje, czym jest rozprawka - defiluje pojęcia teza i argument - dostrzega, że argumenty należy hierarchizować	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: - wymienia elementy kompozycyjne rozprawki - formułuję tezę	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: - wymienia cechy rozprawki,	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – stawia ciekawe / oryginalne hipotezy, – formułuje kontrargumenty,	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: -samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą,

- identyfikuje, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu - rozpoznaje, czym jest plan kompozycyjny - rozróżnia cechy charakterystyki jednego bohatera oraz porównawczej, przemówienia i celu tych form wypowiedzi - rozróżnia rodzaje argumentów - rozpoznaje zwroty do słuchaczy - dostrzega, że w przemówieniu wykorzystuje się głos i mowę ciała - odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego, - rozpoznaje typy narracji, - dostrzega, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować - wyjaśnia pojęcia retrospekcji i puenty - pisze prostą rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze oraz proste przemówienie, - dostrzega konieczność spójności tekstu - rozróżnia teksty użytkowe	- identyfikuje, czym jest argument - odróżnia przykład od argumentu, - wyjaśnia, na czym polega hierarchizacja argumentów - rozróżnia, co to jest wniosek - wymienia zasady tworzenia planu kompozycyjnego - określa etapy pracy nad przemówieniem, charakterystyką - dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy - określa, jak wykorzystać głos i mowę ciała - rozróżnia typy narracji, - wyjaśnia, na czym polega trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, - wyjaśnia znaczenie retrospekcji i puenty w utworze - pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze i przemówienie, - wymienia środki językowe nadające tekstowi spójność, - przekształca tekst tak, by tworzył logiczną całość,	- odróżnia tezę od hipotezy, argument od kontrargumentu - ilustruje argument przykładem, - próbuje uporządkować wywód, - pisze rozprawkę z hipotezą, charakterystykę porównawczą oraz przemówienie, w którym odpiera przewidywany kontrargument, - uzasadnia dobór argumentów, - stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy, - wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym - stosuje różne typy narracji w opowiadaniu - stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu - stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę, - stosuje środki językowe nadające tekstowi spójność, - wyjaśnia, czym są CV, list motywacyjny i podanie,	– hierarchizuje argumenty, – zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – formułuje wnioski – porządkuje wywód argumentacyjny – sporządza plan kompozycyjny – funkcjonalnie wykorzystuje zwroty do słuchaczy – używa środków retorycznych – świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała – stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicania stylu – stosuje rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie , rozbudowaną charakterystykę	uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi - samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów - publicznie wygłasza swoje przemówienie - samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, charakterystykę porównawczą, uwzględniając wszystkie wymogi tych formy wypowiedzi - koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi - tworzy bezbłędnie pisma użytkowe

- identyfikuje, czemu służą CV i list motywacyjny	- rozpoznaje w tekstach wnioskowanie - odróżnia podanie od innych form użytkowych, - wymienia elementy kompozycyjne CV i listu motywacyjnego	- pisze wskazany tekst użytkowy	porównawczą i opowiadanie twórcze, – omawia zasady tworzenia konkretnych tekstów użytkowych, – tworzy tekst jako logiczną całość, – pisze podanie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi, - poprawnie tworzy dokumenty aplikacyjne	

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą.

1.Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z języka polskiego dla uczniów z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi:

- wydłużenie czasu pracy podczas prac pisemnych;
- zmniejszenie liczby zadań na sprawdzianach i kartkówkach;
- stosowanie prostych i krótkich poleceń,
- kontrolowanie stopnia zrozumienia poleceń i czytanego tekstu (szczególnie podczas sprawdzianów, kartkówek i prac klasowych);
- umożliwienie odpowiedzi ustnej lub pisemnej przy sprawdzaniu wiedzy;
- nieodpytywanie na forum klasy;
- wyłączenie ocen za ortografię na czas treningu ortograficznego;
- możliwość redagowania przez ucznia (notatek, sprawdzianów, kartkówek, prac klasowych) na komputerze;
- dostosowanie miejsca pracy ucznia w klasie do jego potrzeb;
- przygotowanie dodatkowych pomocy dydaktycznych dla ucznia, np. wklejek notatek, pomocy wizualnych;
- ciągłe motywowanie, wspieranie i docenianie każdego, nawet najmniejszego postępu ucznia;
- ograniczenie czytania obszernych lektur do rozdziałów istotnych ze względu na omawianą tematykę (możliwość korzystania z audiobooka, a w niektórych przypadkach z ekranizacji jako uzupełnienie samodzielnie przeczytanych rozdziałów)

2. Sposoby otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny z języka polskiego.

Uczeń może starać się o ocenę wyższą niż przewidywana jeżeli:

- aktywnie i systematycznie pracował na lekcji;
- przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych w terminie głównym lub dodatkowycm, wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja związana, np. z długotrwałą chorobą lub zdarzeniem losowym;
- na bieżąco poprawiał słabsze oceny (do dwóch tygodni)i;
- korzystał z form pomocy oferowanych przez nauczyciela;
- posiada, co namniej połowę ocen cząstkowych wyższych niż ocena proponowana przez nauczyciela;

3. Terminarz sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia

- Sprawdziany przeprowadzane będą po podsumowaniu następujących działów z zakresu:
  - Kształcenie literackie i kulturowe: zagadnienia związane z rodzajamki literackimi (epika, liryka, dramat, teksty synkretyczne), inne teksty kultury.
  - Kształcenie językowe: fonetyka, słowotwórstwo, fleksja, składnia, zróżnicowanie języka, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja.

- Testy ze znajomości treści lektur- A. Kamiński, *Kamienie na szaniec,* M. Białoszewski, *Pamiętnik z powstania warszawskiego* (fragmenty), A. Mickiewicz*, Pan Tadeusz (Księgi I, II, IV, X, XI, XII),* A. Fredro*, Zemsta,* H. Sienkiewicz, *Quo vadis* (fragmenty), - przeprowadzane będą przy ich omawianiu.

- Prace klasowe przeprowadzane będą po powtórzeniu wiadomości i umiejętności dotyczących poznanych form wypowiedzi i po omówieniu lektur.

- Pozostałe formy sprawdzania wiedzy i umiejętności przeprowadzane będą na bieżąco.